

Skogsstyrelsen

Box 7

351 03 VÄXJÖ

Kopia till: Länsstyrelsen i Stockholm, Ekerö kommun, Menhammar gård, Skogssällskapet

Ärende: Synpunkter från Mälarnas Naturskyddsförening (MNF) på avverkningsanmälning avseende 3,3 ha på Tofta 3:5 (Adelsö, Hanmora, Ekerö kommun)

1. Sammanfattning

MNF anser att området bör slås ihop med omgivande nyckelbiotoper och bli ett sammanhållet reservat. Därför bör avverkningen tillsvidare stoppas så att en noggrann inventering kan utföras för att utröna områdets status. Större delen av området har en lång kontinuerlig historisk användning som skogsbete och utgör till stora delar av i närmaste skogsimpediment.

2/3 av området är direkt olämpligt att markbereda genom harvning. (Berg, stenig hållmark med tunt jordtäckte.)

Vidare saknar avverkningsanmälan väsentliga uppgifter för nödvändigt hänsynstagande. I anmälan saknas det redogörelse för hur man avser:

- ta hänsyn till berg och hållmarksskog som täcker närmare 2 ha av arealen.
- ta hänsyn till omgivande nyckelbiotop så att inte kryptogamfloran förstörs
- skydda sankmarken så att inte hydrologin förändras vid markberedning och avverkning.
- ta hänsyn till rovfågelbo i omgivande nyckelbiotop
- ta hänsyn till prioriterade fåglar enligt bilaga 4 till föreskrifterna till skogsvårdslagen eller rödlistade fåglar, (särskilt rovfåglar, ugglor och hackspettar som förekommer i området)
- om särskilt skydd av odlingsröse i omgivande nyckelbiotop måste ske för att kunna komma till arealen.
- vidta skyddsåtgärder för den historiska väg, se bild nedan, som tidigare gått över åkern från Hanmora. Denna är troligen från 1500-talet då Hanmora blev torp under Tofta för att 1640 få säterifrihet, kartbelägg finns från 1726. Vägen går tvärs genom den södra delen av den påtänkta hyggesarealen fram till allmän väg. Avverkningsanmälan

I Avverkningsanmälan (A 66531-2014) anges att föryngringsavverkning utan skärmträd och markberedning skall ske d.v.s. kalhuggning och ”harvning” på 3 ha av arealen.

Området avgränsas i väster och norr av område som är klassad som nyckelbiotop (Ärendebeteckning N15628-19979 som värdefull kryptogamflora, rikligt med lågor, Odlingsröse och tall med rovfågelbo).

Hänsyn skall tas till markerad sumpskog på avverkningskartan om 0,3 ha som är en mindre sänka inom 30-meterskurvan på berget bestående av ett öppet kalt parti som regelbundet är vattenfyllt samt omgivande stora aspar och äldre sälgar. I den omgivande sänkan finns en fin artrik mossbädd.

Det saknas redogörelse för skyddsåtgärder för förekommande hållmarksskog, omgivande nyckelbiotop, odlingsrösen, historiskt mycket gammal färdväg, rovfågelbon, skyddsvärda fågelarter enligt bilaga 4, skogsvårdslagstiftningen.

2. Inventering på plats

MNF har gjort ett platsbesök den 4 januari 2015 tillsammans med representant från MOF, Mälaröarnas ornitologiska förening. Inventerare var Per Johnsson, MNF och Urpo Könnömäki, MOF.

Då vi inte hade tillgång till GPS är gränserna inte till 100 % definierade men det kan konstateras att verklig "produktiv skogsmark" endast föreligger i en smal remsa utmed den östra gränsen. "Bulan" är till största delen berg i dagen, liten sumpmark samt mosstäckta stenar på tunn jordmån med mestadels relativt låga långsamväxande tallar och björkar.

Området har tidigare sedan länge använts som skogsbete med extensivt virkes och vedtäkt. De senaste 60 åren har området förvildats. Slyperioden är slut och arealen innehåller rikligt med död/döende björkved samt några riktigt stora aspar. Det finns även relativt rikligt med död granved såväl stående som fallen.

Stenar, berg, träd och lågor är till stora delar täckta av mossor, lavar och svampar.

Den gamla färdvägen som finns på äldre kartor men saknas på den nya lantmäterikartan är fortfarande farbar och mycket tydlig i landskapet. Det finns inget spår av modernt skogsbruk på arealen. Oklart var odlingsröset i nyckelbiotopen är beläget men om det är i omedelbar anslutning till den gamla vägen invid åkern så är den troligen delvis förstörd.

På grund av att avverkningsanmälningar endast behöver göras 6 veckor i förväg finns inte möjlighet att göra en fullständig bedömning av arealen då många växter och djur inte finns att skåda i januari månad om det inte sedan tidigare finns ett bra inventeringsunderlag från skilda tidpunkter under året.

3.1 Föreslagen hyggesmetod

Med totalavverkning av allt utom 0,3 ha så finns inte mycket värde kvar av skogen. Visserligen så anges att hänsyn skall tas till äldre barrträd, och äldre grova lövträd samt "ädla lövträd" som hassel,

lind, lönn, osv. Till mycket grova lövträd hör ett tiotal aspar. Ett par mindre ekar på berget, i övrigt så finns inte några ädla träd i behjärtansvärt antal, möjligen har vi missat något exemplar.

Äldre träd är svårt att definiera på lågproduktiv mark, även låga relativt klenta dimensioner på stenig bergmark kan vara mycket gamla liksom björk och sälg på sumpmark föreslagen hänsyn är därmed ytterst oklart angivet och i värsta fall tas ingen hänsyn alls.

Områdets stora värde ligger i det stora antalet döda stående eller liggande träd som utgör boplats, matförråd och underlag för en rik svamp, lav och mossflora. Dessa skulle gå förlorade om hygget tillåts utföras på föreslaget sätt.

3.2 Föreslagen markberednings konsekvenser

Harvning innebär i allmänhet ingen naturberikande skogsbruksåtgärd och innebär oåterkalliga skador inom överskådlig tidsrymd i landskapet och försvårar kraftigt tillträde för det rörliga friluftslivet. Dessutom tar den effektivt bort alla spår av oupptäckta fornlämningar och dåligt markerade historiska lämningar som odlingsrösen/vägar/och fångstgropar. Och i synnerhet är den direkt olämplig på sankmark och berghällmark och mosstäckta steniga tunna jordtäcken som omfattar ca 2 ha av den föreslagna avverkningen.

3.3 Genomförda inventeringar och slutord

Av oss kända genomförda inventeringar är ingen tillräckligt noggrann eller utförd under alla årstider för att säkert kunna fastställa områdets status. Men platssyn, befintliga nyckelbiotoper samt områdets nuvarande beskaffenhet tyder på att ett flertal skyddsvärda växt och djurarter förekommer i området.

Då området har mycket lång historik med samma markanvändning så bör avverkningen inte genomföras innan en noggrann inventering genomförts för att se vilka arter som verkligen finns i området. Det är sannolikt att det finns ett större antal skyddsvärda och till och med rödlistade arter i området.

Vi anser att området är en stark kandidat att tillsammans med omgivande nyckelbiotop bli ett naturreservat. Därför bör avverkningen tillsvidare stoppas så att en noggrann inventering kan utföras för att utröna områdets status.

Skulle arealen ändå få avverkas är vår förhoppning att endast den östra remsan om 1 ha med produktiv mark avverkas, d.v.s. en rak linje från det sydostliga hörnet på nyckelbiotopen i väster till östligaste östra punkten på nyckelbiotopen i norr.

För Mälarearnas naturskyddsförening

Stenhamra den 5 januari 2015

Per Johnsson

Urpo Könnömäki